

Raport de Eveniment

Conferință “Fondurile europene între percepție și realitate: impact, dezinformare și responsabilitate civică”

Hmelic Ana-Andreea, CSE, Studii Europene

Introducere

În decursul stagiului de practică la centrul Europe Direct am avut oportunitatea de a participa la un eveniment unic dedicat analizei modului în care informațiile eronate și narativele false influențează percepția publică Uniunii Europene și a mecanismelor sale de finanțare.

Relevanța subiectului tratat este dată de contextul geopolitic deosebit de tulburat în care ne regăsim, marcat de o profundă deteriorare a încrederii cetățeanului de rând în Instituțiile europene. Distanța față de putere, o caracteristică din ce în ce mai pronunțată a spațiului civic european, dacă îl putem numi astfel, se reflectă de multe ori în percepțiile adesea denaturate a cetățenilor asupra modului în care aceste instituții contribuie (pozitiv sau negativ) la calitatea vieții în spațiul european. Invoc aceste realități drept motiv principal pentru care evenimentul respectiv mi-a trezit interes.

Descrierea evenimentului

Organizatoarea evenimentului, Ioana Diana Ciornei se întâmplă să-mi fie și colegă de master. Mă folosesc de acest raport pentru a aplauda spiritul activist și inițiativa reușită în organizarea și facilitarea acestui eveniment.

Evenimentul a avut loc în format fizic la data de 27 Martie 2026, în incinta universității „Alexandru Ioan Cuza”, bloc A, etaj 1, sala Ferdinand și a întrunit un panel format din:

- Prof. univ. dr. **Gabriela Carmen Pascariu**, Director al Centrului de Studii Europene
- Lector univ. dr. **Codrin Codrea**
- Conf. univ. dr. **Teodor Moga**
- Asist. univ. dr. **Emanuel Zanoschi**, în cadrul Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice (FSSP).

În introducerea evenimentului, facilitatorii au fost ce înseamnă GenerationEU care sunt obiectivele programului și publicul țintă căruia i se adresează.

Fiecare dintre specialiștii care au participat în panel au fost invitați cu scopul punctual de a oferi perspective prompte asupra subiectului central al evenimentului bazându-se pe instrumentarul oferit de propriul domeniu de expertiză. Astfel, din partea domnului lector univ. dr. Codrin Codrea participanții au auzit perspectiva cadrului legal care legitimează diversele mecanisme de finanțare în cadrul Uniunii Europene. Domnul Conf. univ. dr. Teodor Moga a oferit un punct de vedere asupra climatului geopolitic internațional dar și din cadrul Uniunii care perpetuează fenomenul de narative false, atingând pe scurt inclusiv împingerea narativelor false ca instrument în războiul hibrid purtat de Rusia și alți actori externi împotriva

Uniunii. Doamna prof. univ. dr. Gabriela Carmen Pascariu a completat prompt asupra climatului geopolitic, aducând mai apoi perspectiva internă cu privire la cultura societății care acceptă și crede în astfel de narrative false. Această completare a fost importantă deoarece a adus în discuție realitatea cu privire la faptul că dezinformarea are două fațete: cea a comunicării de la Instituție la cetățean și cea a analizei critice și a acceptării informațiilor de către cetățean. Domnul asist. univ. dr. Emanuel Zanoschi a intervenit cu mențiuni importante despre impactul inițiativelor civice locale, apelând la spiritul civic al publicului compus majoritar din masteranzi și a punctat faptul că lupta contra dezinformării începe cu persoanele individuale care iau decizia fermă de a se informa din surse de încredere și de a combate distribuirea informațiilor false sub orice mod posibil.

Fiecare dintre invitații la panel au intervenit cu completări punctuale în decursul discuțiilor, în funcție de necesitate în raport cu subiectul discutat.

În ultimă instanță, studenții au fost încurajați să adreseze întrebări membrilor panelului.

Întrebările adresate

Din păcate momentul de Q&A nu a fost marcat de o pădure de mâini și prea mult entuziasm din partea studenților. Totuși, au fost destule întrebări ca să fie nevoie de prioritizare și selecție- nu toți studenții doritori au reușit să adreseze întrebarea, datorită limitării de timp.

Întrebările adresate de mine:

- 1. În ce măsură efectul de dezinformare se datorează deficiențelor de comunicare pe canalele oficiale și canalele publice invocate și/sau incapacității cetățeanului de rând de a-și forma opinii/puncte de vedere cu adevărat informate?*

Intenționez să adresez această întrebare, însă mi-a luat-o înainte unul dintre colegi. Totuși țin să includ această întrebare în prezentul raport, deoarece am observat atât în contribuțiile panelului cât și în întrebările adresate de alți studenți faptul că primează percepția conform căreia efectul dezinformării este preponderent responsabilitatea Instituțiilor publice, sau a autorilor din spatele canalelor de comunicare și a fost tratat mult mai puțin problema cetățeanului analfabet funcțional. Cu alte cuvinte, ceea ce cred că a lipsit din conținutul evenimentului a fost perspectiva individului care, din lipsă de cunoștință de cauză, sau lipsă de aptitudine de a filtra și a analiza critic informația primită, devine victima dezinformării sau mai degrabă se mulțumește cu informația incorectă și limitată pe care o are.

Răspunsul dat la întrebarea similară adresată de către unul dintre colegii care au participat a recunoscut faptul că relația dintre cel ce emite informația și cel ce primește informația nu este unilaterală și a cuprins inclusiv ideea că Instituțiile publice, Media și cetățenii de rând sunt în egală măsură responsabili să combată procesul de dezinformare.

2. *Cum putem combate fenomenul dezinformării începând de la cazul individual? Cu alte cuvinte, cum putem să ne asigurăm că suntem informați și nu ideologizați/spălați pe creier?*

Aceasta este întrebarea care am adresat-o întregului panel atunci când mi-a fost dat cuvântul și țin să menționez că am gândit-o mai mult ca o întrebare ce reiese din întrebarea anterioară. Astfel, dacă recunoaștem faptul că cetățenii sunt în egală măsură responsabili în ce privește calitatea informației din spațiul public și mai cu seamă calitatea informației de care dispun în particular, atunci cum putem să-i ajutăm să nu ajungă dezinformați? Cum putem să ne asigurăm că cetățeanul de rând, care simte o distanță enormă față de puterea în persoana Instituțiilor Europene, nu înțelege mai nimic în ce privește mecanismele de finanțare din cadrul Uniunii Europene, cu atât mai puțin în ce privește fondurile europene disponibile inclusiv pentru nevoile lui imediate (de exemplu finanțarea unei afaceri); are tot instrumentarul intelectual necesar pentru a-și forma opinii și percepții informate cu privire la subiectul invocat?

Recunosc că am adresat întrebarea aplicată la exemplul individual- cum pot eu să mă asigur că nu ajung dezinformată? Această aplicare la exemplul personal a fost probabil o decizie proastă deoarece a deviat panelul spre a aduce un răspuns clișeic nu tocmai satisfăcător. Din păcate răspunsul primit din partea panelului a fost unul foarte simplist: citește mult din surse diferite, informează-te, verifică sursele. În calitate de student am auzit acest tip de răspunsuri de suficiente ori ca să pot să le anticipez. Natura vieții de student nu permite altă abordare. Mă refeream mai mult la situația celor care nu se învârt în mediul care are beneficiul accesibilității și transparenței acestor informații.

Mă așteptam să primesc răspunsuri racordate la realitatea lumii din afara pereților universității. Cred că răspunsul primit reflectă inclusiv o distanță dintre cultura unui mediu academic și cultura societății muncitoare urbane sau a societății rurale, unde informația nișată cum este cea despre programul GenerationEU, EDMO, BROD, ESA, sau chiar orice formă de informație cu primire la frunționarea internă a Uniunii Europene este accesibilă doar celor care sunt într-o formă sau alta conectați cu domeniul (care sunt în număr foarte puțin, mai ales în mediile rurale).

Concluzie

Participarea la conferința „Fondurile europene între percepție și realitate: impact, dezinformare și responsabilitate civică” a reprezentat o experiență relevantă atât din punct de vedere academic, cât și personal. Evenimentul a reușit să aducă în prim-plan o problemă extrem de actuală, și anume relația dintre cetățean, informație și instituțiile europene, într-un context social și geopolitic caracterizat de neîncredere, polarizare și proliferarea narativelor false.

Consider că unul dintre cele mai importante aspecte ale conferinței a fost caracterul interdisciplinar al intervențiilor, fiecare specialist contribuind la conturarea unei imagini mai ample asupra fenomenului dezinformării și asupra modului în care aceasta influențează percepțiile publice privind Uniunea Europeană și fondurile europene. Totodată, discuțiile au evidențiat faptul că responsabilitatea combaterii dezinformării nu aparține exclusiv

instituțiilor publice sau mass-mediei, ci și cetățenilor, prin dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză a informației.

Cu toate acestea, evenimentul a evidențiat și existența unei distanțe între discursul academic și realitatea socială a cetățeanului obișnuit, în special a persoanelor din medii mai puțin conectate la informații specializate sau la spațiul universitar. Din această perspectivă, consider că lupta împotriva dezinformării nu poate fi redusă doar la îndemnul de „a verifica sursele”, ci presupune și crearea unor mecanisme reale de accesibilizare a informației europene pentru publicul larg.

În concluzie, conferința a constituit un cadru util de reflecție asupra relației dintre informare, responsabilitate civică și participare democratică, oferindu-mi oportunitatea de a analiza critic atât discursurile instituționale, cât și propriile perspective asupra fenomenului dezinformării în spațiul european contemporan.